

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.
201200347-/TJH

Vår ref.
201201734- PO/ÅST

Dato
23.03.2012

Høring - Forslag om særlige regler for gjennomføring av psykisk helsevern i regionale sikkerhetsavdelinger

Vi viser til Helse- og omsorgsdepartementets brev av 1. mars 2012 med vedlegg.

Justisdepartementet har følgende merknader:

Generelle merknader

I en proposisjon om de aktuelle forslagene vil det være behov for en mer utførlig vurdering av de menneskerettslige aspekter enn det som ligger i høringsnotatet. Lovforslagene må vurderes opp mot EMK artikkel 3, 5 og 8. Også forholdet til Grunnlovens forbud mot tilbakevirkende kraft (§ 97) bør kommenteres. EMK artikkel 2 kan ikke på generelt grunnlag legitimere tiltakene.

Ved plassering av en person på enhet med særlig høyt sikkerhetsnivå vil man måtte påse at den totale belastningen av isolasjon, kommunikasjonskontroll og andre sikkerhetstiltak ikke blir større enn det som er nødvendig. Ved at forslaget til §§ 4 a-9 til 4 a-12 er utformet som «skal»-regler, kan det stilles spørsmål ved om forslaget i tilstrekkelig grad åpner for denne type individuell vurdering og tilpasning. Bestemmelsen i forslaget til ny § 4 a-13 om at faglig ansvarlig «unntaksvis» kan beslutte lettelser, er neppe tilstrekkelig til å ivareta kravet til nødvendighet og forholdsmessighet. En ordning som ikke inkluderer en konkret vurdering i det enkelte tilfelle av restriksjoner i samvær med andre pasienter eller kommunikasjon med omverdenen, vil også kunne komme i konflikt med kravene til begrunnelse og mulighet for overprøving. Etter vårt syn bør det derfor nøye overveies om reglene heller bør

formuleres som «kan»-regler, slik at det må treffes en avgjørelse i det enkelte tilfelle som konkret tar stilling til om restriksjonene er nødvendige for å ivareta sikkerheten.

Til punkt 6.4 - politiattest

I punkt 6.4 fremmes forslag til krav om politiattest hvor det angitte formålet med vandelskontrollen er å ivareta hensynet til sikkerheten. Justisdepartementet ber om at begrunnelsen for kravet til politiattest vurderes nærmere i forhold til politiregisterloven § 37.

Justisdepartementet viser til at det foreslås krav om fremleggelse av *ordinær politiattest*, jf. politiregisterloven § 40. En slik politiattest vil for eksempel ikke vise om en person «er under straffeforfølgning» slik det foreslås i § 4a-7 annet ledd. Bestemmelsen må således endres i tråd med dette.

Justisdepartementet foreslår at § 4 a-7 kan utformes slik:

§ 4 a-7 Krav om politiattest

Regionale sikkerhetsavdeling skal kreve fremleggelse av ordinær politiattest av person som skal arbeide ved avdelingen. Politiaattesten skal ikke være eldre enn tre måneder.

Person med anmerkning på politiattesten kan ikke tilsettes ved, overføres til eller settes i arbeid ved regionale sikkerhetsavdeling.

Til punkt 7.4 – undersøkelse av pasientens person, rom og eiendeler

I punkt 7.4 fremmes forslag om adgang til kontroll av pasienter ved innleggelse og før og etter utgang fra avdelingen, samt ved mistanke om at farlig gjenstand eller lignende er innført på avdelingen. Justisdepartementet vil anbefale at det også vurderes å foreslå en hjemmel for kontroll av pasienter før og etter besøk. Dette for å forsikre seg om at det ikke er smuglet inn ulovlige gjenstander, samt for å unngå at pasienten besitter gjenstander som kan skade den besøkende. Bestemmelsen bør utformes som en «kan»-regel, jf. ovenfor.

Til punkt 7.5 – Undersøkelse av andre personer og gjenstander

Forslaget til § 4 a-11 skiller mellom innhenting av opplysninger om

- 1) personer som omfattes kravet til politiattest, jf. § 4 a-7 (personell) og
- 2) personer som ikke omfattes av kravet til politiattest (for eksempel ansatte som ikke har en slik tilknytning til institusjonen som tilsier at politiattest er nødvendig, samt besøkende).

Når det gjelder den første gruppen vil vi understreke at innhenting av nye opplysninger må følge reglene for fornyet vandelskontroll, jf. politiregisterloven § 43.

I § 4 a-11 første ledd annet punktum kan det for eksempel stå følgende:

«For personell som omfattes av kravet til politiattest etter § 4 a-7, skal det foretas fornyet vandelskontroll etter politiregisterloven § 43».

Alternativt kan dette tas inn som et nytt tredje ledd i vårt forslag til § 4 a-7.

Når det gjelder den andre gruppen antar departementet at forslaget er basert på den tilsvarende bestemmelsen i straffegjennomføringsforskriften § 6-9.

Det gjøres i denne sammenheng oppmerksom på at bestemmelser om vandelskontroll må være i samsvar med den nye politiregisterloven når denne trer i kraft.

Politiregisterloven § 36 gir bindende anvisning på hvordan vandelskontroll bare kan utføres. Forslaget i forskriften, og for så vidt også straffegjennomføringsforskriften § 6-9, er ikke i samsvar med § 36 og vil således ikke kunne håndheves etter iverksettingen av politiregisterloven.

Dersom man ønsker å innføre vandelskontroll for angjeldende gruppe, må det gis hjemmel om krav om politiattest. Alternativt kan man vurdere å gi en bestemmelse hvoretter politiet plikter å utlevere nærmere bestemte opplysninger. I få fall må det imidlertid presiseres hva som er formålet med utleveringen og hvilke opplysninger som kan tjene det formålet.

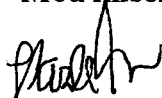
Man gjør videre oppmerksom på at utlevering fra reaksjonsregisteret ikke omfatter verserende saker, det vil si om vedkommende er siktet eller tiltalt.

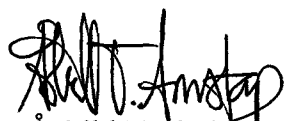
På denne bakgrunn ber departementet om å bli involvert i det videre arbeid med loven.

Til punkt 8

Hva gjelder de økonomiske konsekvensene av forslaget om krav om politiattest vises det til proposisjonen til politiregisterloven (Ot.prp. nr. 108 (2009-2010)) punkt 20, hvor det fremgår at økte kostnader grunnet nye hjemler må beregnes i forbindelse med de aktuelle lovforslagene. Justisdepartementet forutsetter at politiet blir kompensert for de økonomiske konsekvensene forslaget medfører.

Med hilsen

Toril Juul
seniorrådgiver

Åshild Tveit Arnstorp
rådgiver